



2026 LIVING PLANET REPORT

Samenvatting NL

EEN BOODSCHAP VAN HOOP

Er ligt een enorme kans voor ons. Door vandaag de juiste keuzes te maken, kunnen we een toekomst opbouwen waarin zowel mens als natuur floreren. Maar om die toekomst te realiseren is een ingrijpende omslag nodig, met een snelheid en omvang die we nog nooit eerder hebben gezien.

De wetenschappelijke bevindingen in het Living Planet Report 2026 zijn duidelijk: de systemen die de economische groei hebben aangedreven, versnellen het verlies aan natuur in een ongekend tempo. Om deze trend een halt toe te roepen en om te buigen, is een transformatie van complete systemen nodig. Van de manier waarop we energie en voedsel produceren tot de manier waarop we onze economieën financieren. Deze omslag moet ambitieus zijn en moet de mondiale systemen hervormen op een manier die eerlijk, rechtvaardig en inclusief is.

Blijvende verandering is nooit het werk van slechts één partij. Bedrijven, financiële instellingen, inheemse volkeren en lokale gemeenschappen, het maatschappelijk middenveld, overheden en individuen moeten allemaal een rol spelen. Wanneer inspanningen op elkaar aansluiten en langdurig worden volgehouden, krijgt verandering voet aan de grond. Zo versterken we dit momentum dat al op gang is gekomen.

Dit is waar hoop een stuwende kracht voor verandering vormt. In het Living Planet Report 2026 kunnen we zien wat hoop kan bewerkstelligen, bij het herstel van soorten en bij de omschakeling van energiesystemen. Nu moeten we die beweging vasthouden en verder versterken en uitbreiden, waarbij we onze ambitie afstemmen op de omvang van de uitdaging.



Kirsten Schuijt
Director General
WWF International



VAN DRUK NAAR VOORUITGANG

Een omslagpunt wordt vaak voorgesteld als een moment van plotselinge verandering. In werkelijkheid is het een resultaat van druk die zich in de loop van de tijd heeft opgebouwd, vaak buiten het zicht, totdat een drempel wordt overschreden.

Vooruitgang volgt een soortgelijk patroon en verloopt zelden in een rechte lijn. Het krijgt geleidelijk vorm, door volharding, samenwerking en herhaalde keuzes. Totdat iets wat eerst onzeker leek, plotseling vaart en richting krijgt.

De druk die leidt tot natuurverlies en klimaatverandering blijft aanzienlijk. Verlies en aantasting van leefgebieden, overexploitatie en klimaatverandering blijven soorten bedreigen, aangewakkerd door de manier waarop we energie opwekken, voedsel verbouwen en onze economieën financieren. Deze krachten tezamen duwen de natuurlijke systemen, waarvan we afhankelijk zijn, steeds dichterbij hun grenzen. Maar dit is niet het hele verhaal. Naast deze druk ontstaat er een andere dynamiek, een die wijst op mogelijkheden.

Herstel van iconische soorten zoals tijgers, Zuid-Afrikaanse olifanten, blauwvintonijnen en groene zeeschildpadden laat zien wat een volhardende, gecoördineerde inspanning op de lange termijn kan opleveren. Succes op de lange termijn hangt echter af van het aanpakken van de onderliggende oorzaken van natuurverlies door de systemen die dit veroorzaken te veranderen.

Het is bemoedigend dat er al vooruitgang wordt geboekt. Niet overal, en nog niet op de vereiste schaal, maar wel voldoende om aan te tonen dat verandering mogelijk is.

In de energiesector komt een transitie die tien jaar geleden nog als ver weg werd beschouwd, nu in een stroomversnelling. Zonne-energie is in de meeste landen de goedkoopste bron voor nieuwe elektriciteitsopwekking, en elektrische voertuigen waren in 2024 goed voor een kwart van de wereldwijde verkoop van nieuwe auto's.

Deze verschuiving is het resultaat van decennia van beleid, innovatie en gezamenlijke inspanningen, lang voordat de resultaten op grote schaal zichtbaar werden. Het uitbreiden van deze vooruitgang over grenzen, sectoren en gemeenschappen heen is precies het soort transformatie dat nodig is, waarbij maatregelen op de ene plek de maatregelen op een andere plek versterken.

Verandering is in gang gezet, maar de koers ervan moet nog blijken. Of de eerste vorderingen uitgroeien tot iets blijvends, hangt af van de keuzes die nu worden gemaakt en van het tempo waarin deze worden doorgevoerd.

We beschikken over de kennis, de middelen en de routes vooruit. Wat nu telt, is onze collectieve vastberadenheid om in actie te komen – samen.



SAMENVATTING LPR 2026

ELKE PLANT, ELK DIER, ELKE SCHIMMEL EN ELK MICRO-ORGANISME OP AARDE MAAKT DEEL UIT VAN ÉÉN ENKEL LEVEND SYSTEEM, EN OOK WIJ ZIJN DAAR ONDERDEEL VAN.

Biodiversiteit – de verscheidenheid aan leven en de ecologische verbanden die het met elkaar verbinden – zorgt ervoor dat dit systeem functioneert. Het voedsel dat we verbouwen is afhankelijk van bestuivende dieren en bodemmicroben die de landbouwgrond productief houden. Drinkwater is afhankelijk van intacte stroomgebieden. De meeste geneesmiddelen in onze apotheken zijn afkomstig van moleculen die voor het eerst in planten, schimmels of micro-organismen zijn geïdentificeerd. Het klimaat waarvan we afhankelijk zijn, wordt gereguleerd door bossen, oceanen, veengebieden en graslanden. En de economie zelf, uitgedrukt in cijfers, steunt op deze diensten: ongeveer de helft van het mondiale bbp, ruwweg 58 biljoen dollar in 2023, is afkomstig van werk dat op de een of andere manier afhankelijk is van de natuur. Wanneer de biodiversiteit achteruitgaat, gaat alles wat erop gebouwd is mee achteruit.

Die achteruitgang voltrekt zich nu in een tempo dat zijn weerga niet kent. De Living Planet Index (LPI) meet de gemiddelde verandering in de omvang van gemonitorde populaties van gewervelde diersoorten over de hele wereld: zoogdieren, vogels, vissen, reptielen en amfibieën. Tussen 1970 en 2022 zijn de populaties die de LPI volgt met gemiddeld 73% afgenomen. Andere maatstaven voor biodiversiteit beschrijven verschillende aspecten van hetzelfde beeld. De *Red List Index* volgt hoe het uitstervingsrisico van soorten verandert. De *Biodiversity Intactness Index* schat in hoeveel van de oorspronkelijke biodiversiteit van een regio nog over is in vergelijking met de pre-industriële toestand. Gegevens over soorten die zijn uitgestorven laten zien dat blijkt dat soorten nu minstens 100 keer sneller verdwijnen dan voordat de mens veel invloed had op de natuur.

De vier indicatoren benaderen biodiversiteit vanuit verschillende invalshoeken, en ze wijzen allemaal in dezelfde richting.

De mondiale LPI is een wereldwijd gemiddelde, en verbergt dus lokale details. Sommige regio's verliezen hun fauna veel sneller dan andere, terwijl sommige soorten en ecosystemen stabiel zijn of zich herstellen. Ongeveer de helft van de populaties die de wereldwijde LPI volgt, is stabiel of neemt toe. Dit is belangrijk omdat het ons laat zien dat de achteruitgang niet onomkeerbaar is. Daar waar mensen zich voor natuur hebben ingezet, heeft wildlife een comeback gemaakt.



Daar waar mensen zich voor natuur hebben ingezet, heeft wildlife een comeback gemaakt.



Wat ze gemeen hadden, was een duidelijk doel, een plan dat kon worden bijgesteld naarmate er nieuwe inzichten kwamen, de daadkracht om in actie te komen en de veerkracht om door te zetten wanneer het werk moeilijk werd.

NATUURBESCHERMING WERKT, EN STEEDS VAKER OP GROTE SCHAAL

Tijgers zijn een van de duidelijkste voorbeelden. In 2010 waren er nog maar ongeveer 3.200 wilde tijgers over, en dreigde de soort uit te sterven. Rond 2025 was de populatie gegroeid tot ongeveer 5.700, een stijging van meer dan 70%. Blauwvintonijn uit de Atlantische en Stille Oceaan, waarvan de bestanden na decennia van overbevissing instortten, hebben zich nu zodanig hersteld dat geen van beide soorten nog als bedreigd wordt beschouwd. De populaties van savanne-olifanten in zuidelijk Afrika is stabiel of groeit op veel plaatsen waar lokale gemeenschappen het beheer voeren over het land dat zij met de olifanten delen. In 2025 werd de groene zeeschildpad de eerste zeeschildpad ooit die van de IUCN-categorie 'Bedreigd' naar 'Niet

bedreigd' werd teruggezet, een comeback na vijftig jaar inspanningen in meer dan tachtig landen.

Deze herstelprocessen duurden tientallen jaren. Ze vereisten dat mensen bleven doorwerken zonder zeker te weten of hun inspanningen zouden slagen, ondanks politieke tegenslagen, bezuinigingen en lange periodes waarin er ogenschijnlijk niets zichtbaar veranderde. Wat ze gemeen hadden, was een duidelijk doel, een plan dat kon worden bijgesteld naarmate er nieuwe inzichten kwamen, daadkracht om actie te ondernemen en veerkracht om door te zetten wanneer het werk moeilijk werd. Psychologen noemen deze combinatie 'hoop'.



Hoop is meer dan alleen een gevoel; het wordt een proces dat transformatieve verandering stimuleert wanneer doelen, daadkracht en routes naar die doelen samenkomen. Veerkracht biedt de vastberadenheid om door te gaan wanneer er obstakels ontstaan.



HOOP IS EEN PROCES

Bij natuurbescherming is hoop een proces dat ervoor zorgt dat mensen zich gedurende lange tijd blijven inzetten voor complexe, onzekere uitdagingen. Hoop bestaat uit vier componenten.

De eerste is een doel dat is gebaseerd op iets wat een persoon of gemeenschap belangrijk vindt. De tweede is een geloofwaardige route naar dat doel, een plan dat kan worden aangepast naarmate de omstandigheden veranderen en er nieuwe informatie beschikbaar komt. De derde is daadkracht, het geloof dat het werk dat je doet een verschil kan maken. De vierde is veerkracht: het vermogen om door te gaan wanneer de vooruitgang stagneert en om nieuwe wegen te vinden wanneer oude

worden afgesloten. Deze vier componenten versterken elkaar. Wanneer ze worden versterkt binnen groepen mensen, gemeenschappen, sectoren en over grenzen heen, wordt hoop iets collectiefs.

Collectieve hoop is de meest betrouwbare voorspeller die we hebben om te bepalen of er grootschalige verandering zal plaatsvinden.

De hierboven beschreven herstelprocessen waren het resultaat van collectieve hoop die in de loop van de tijd op grote schaal werkte, meer dan van geluk of een paar uitzonderlijke individuen.

HETZELFDE PATROON KAN DE SYSTEMEN DIE HET VERLIES AANSTUREN, OMVORMEN

Deze herstelprocessen zijn echt en belangrijk. Maar ze maken deel uit van een veel groter geheel van krachten die het verlies aan biodiversiteit juist in de tegenovergestelde richting sturen. En die krachten zijn groter dan welke afzonderlijke soort of plek dan ook. Drie systemen zijn verantwoordelijk voor het grootste deel van de schade.

Het eerste is de manier waarop de wereld energie produceert en gebruikt. Het verbranden van steenkool, olie en gas voor de energievoorziening van huishoudens, vervoer en de industrie genereert ongeveer driekwart van de uitstoot van broeikassen die klimaatverandering veroorzaken. Dit is inmiddels een drijvende kracht geworden achter het verlies aan biodiversiteit in elk ecosysteem op aarde.

De tweede systeem is de manier waarop de wereld voedsel produceert en consumeert. Landbouw is de grootste oorzaak van habitatverlies en -degradatie, de belangrijkste drijvende kracht achter de afname van de biodiversiteit. Verder is het een belangrijke bron van broeikasgasemissies en een steeds grotere factor in de toename van voedsel gerelateerde ziekten. De aarde heeft al zeven van de negen planetaire grenzen overschreden die aangeven hoeveel druk de natuur aan kan zonder ernstig ontregeld te raken. De manier waarop we voedsel produceren en consumeren veroorzaakt het grootste deel van die druk. Het systeem laat ook de mensen in de steek die het juist zou moeten voeden: meer dan 673 miljoen mensen zijn ondervoed, en meer dan een miljard mensen hebben overgewicht.

Het derde systeem is het financiële stelsel, de beslissingen over welke sectoren investeringen ontvangen en welke niet. Dat bepaalt welke activiteiten groeien en welke krimpen. In 2023 vloeyde ongeveer 7,3 biljoen dollar naar activiteiten die de natuur schaden, terwijl slechts 220 miljard dollar naar activiteiten ging die de natuur beschermen of herstellen. Zolang die verhouding niet verandert, zullen de onderliggende oorzaken van biodiversiteitsverlies gefinancierd blijven worden.

Natuurbehoud alleen kan niet ongedaan maken wat deze drie systemen teweegbrengen. Maar dezelfde hoop die ten grondslag lag aan het herstel van tijgers, tonijnen, olifanten en zeeschildpadden – gebaseerd op duidelijke doelen, geloofwaardige trajecten, daadkracht en veerkracht, en lang genoeg door voldoende mensen gekoesterd – kan ook worden gericht op de systemen zelf. Wanneer strategische, gerichte en aanhoudende inspanningen op de juiste manier worden ingezet op een complex systeem, kan de verandering in dat systeem verschuiven van traag en omstreden naar snel en zichzelf versterkend. Wetenschappers noemen dit soort verschuiving een positief omslagpunt.



Het verbranden van steenkool, olie en gas voor de energievoorziening van huishoudens, vervoer en industrie is verantwoordelijk voor ongeveer driekwart van de uitstoot van broeikasgassen die klimaatverandering veroorzaken, wat inmiddels een belangrijke oorzaak is geworden van het verlies aan biodiversiteit in elk ecosysteem op aarde.



POSITIEVE OMSLAGPUNTEN

Het transformeren van systemen op deze schaal kan onmogelijk lijken, omdat de infrastructuur, regelgeving, markten en gewoonten die deze systemen in stand houden enorm zijn en al decennialang een eigen dynamiek hebben. Maar complexe systemen veranderen niet altijd op een lineaire manier. Jarenlang kan er, onder de oppervlakte, druk worden opgebouwd, terwijl er aan de buitenkant weinig lijkt te gebeuren. Dan wordt er een drempel overschreden en versnelt de verandering. Over omslagpunten wordt meestal in negatieve termen gesproken, zoals de ineenstorting van koraalriffen of het verlies van het Amazonewoud als opslagplek voor koolstof, maar dezelfde dynamiek kan ook de andere kant op werken. Een positief omslagpunt doet zich voor wanneer een systeem een drempel overschrijdt richting een gezondere toestand, en de verandering zichzelf begint te versterken. Zodra dat gebeurt, verloopt de verandering sneller, goedkoper en is ze moeilijker om te keren.

De energietransitie laat dit in realtime zien. Twintig jaar geleden was zonne-energie een nichetechnologie die vooral in satellieten en zakrekenmachines werd gebruikt. Tegenwoordig is het in de meeste landen de goedkoopste bron voor nieuwe elektriciteitsopwekking, en verdubbelt de wereldwijde zonne-energiecapaciteit elke drie jaar. In 2024 waren elektrische voertuigen goed voor meer dan 25% van de wereldwijde verkoop van nieuwe auto's, en neemt het gebruik van steenkool in veel van 's werelds rijkste economieën af. Toen het allemaal begon, was niets van dit alles zeker. Het kostte vijftig jaar aan beleidsondersteuning, valse starts en geduldige inspanningen voordat de economische verhoudingen omsloegen. Nu versterkt de verandering zichzelf. Het wereldwijde energiesysteem heeft een positief omslagpunt bereikt en is in een versnellingsfase terechtgekomen, waarbij hernieuwbare technologieën de fossiele brandstoffen verdringen in een tempo dat maar weinig mensen zelfs tien jaar geleden hadden voorspeld.



De vooruitgang lijkt traag omdat de zichtbare resultaten nog moeten komen. Maar dit is juist dat deel van het proces waarin de basis voor versnelling wordt gelegd en waarin het van het grootste belang is om betrokken te blijven.

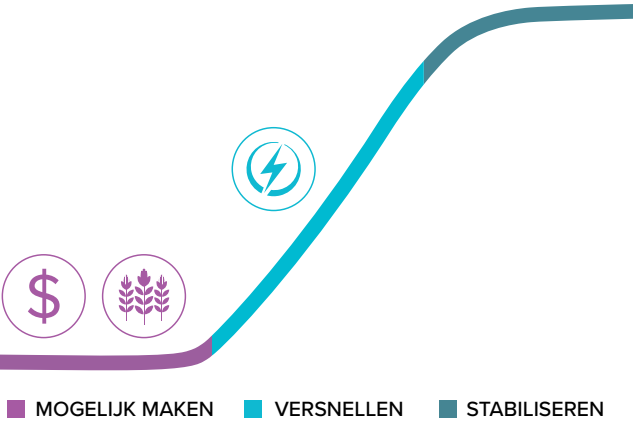
De weg ernaartoe verliep niet zonder slag of stoot, en dat zal ook in de toekomst niet het geval zijn. Elke fase van de transitie heeft weerstand opgeroepen bij sectoren en politieke belangengroepen wier dominante positie hierdoor werd bedreigd. De afgelopen jaren is die weerstand in sommige delen van de wereld toegenomen. Deze tegenstand hoort nu eenmaal bij transformaties en geeft aan dat de verandering ingrijpend genoeg is geworden om ertoe te doen. Om deze fase te doorlopen zijn veerkracht, de bereidheid om je aan te passen en de vastberadenheid om door te zetten nodig. Voeding en financiën staan nog aan het begin. In deze opstartfase worden ideeën uitgeprobeerd, plannen en regels ontwikkeld en samenwerkingen opgezet. De vooruitgang lijkt traag omdat de zichtbare resultaten nog moeten komen. Maar dit is juist dat deel van het proces waarin de basis voor versnelling wordt gelegd en waarin het van het grootste belang is om betrokken te blijven. Welke hefbomen nodig zijn om deze systemen te veranderen, is al bekend. Op het gebied van voedsel liggen de prioriteiten bij natuurpositieve productie, gezonde en duurzame voedingspatronen en het terugdringen van voedselverlies en -verspilling. Op financieel gebied gaat het om het creëren van regelgevingszekerheid, het verplichten van instellingen om natuur en klimaat als wezenlijke financiële risico's te beschouwen, het stopzetten van de financiering van activiteiten die de natuur schaden, en het sluiten van een financieringstekort voor biodiversiteit van ongeveer 942 miljard dollar per jaar. Hiervoor is geen technologie nodig die

nog niet bestaat. Het vereist beslissingen en het doorzettingsvermogen om die te blijven nemen, ook in de periodes waarin het langzaam gaat en de resultaten nog niet zichtbaar zijn.

De omvang van de geldstromen die momenteel tot ongewenste resultaten leiden, laat zien hoeveel speelruimte er is. Wereldwijd wordt jaarlijks zo'n 470 miljard dollar uitgegeven aan landbouwsubsidies die milieuschade veroorzaken, en zo'n 7 biljoen dollar gaat naar fossiele brandstoffen. Als zelfs maar een deel van die geldstromen zou worden omgebogen, zou dat de hele omslag financieel veel haalbaarder maken.



Elke fase van de energietransitie heeft weerstand opgeroepen bij bedrijven en politieke belangengroepen wier dominantie hierdoor werd bedreigd.



Figuur ES.2 De drie fasen van verandering volgens de S-curve: Een grote verandering verloopt vaak in drie stappen. Eerst wordt de basis gelegd, daarna gaat de verandering steeds sneller en uiteindelijk wordt de nieuwe situatie stabiel. Energie bevindt zich in de versnellingsfase. Bij voedsel en financiën wordt de basis nog gelegd.



Door de mensen die dagelijks afhankelijk zijn van land en water te betrekken bij beslissingen, ontstaat draagvlak voor blijvende verandering.

RECHTVAARDIGHEID SPEELT EEN ROL IN DIT PROCES

Een transformatie op het gebied van energie, voedsel en financiën leidt tot een herverdeling van kosten, voordelen, banen en politieke invloed. De manier waarop die herverdeling wordt aangepakt, bepaalt of de transformatie slaagt of mislukt. De mensen die het meest te lijden hebben onder het verlies aan natuur en de mensen die het meest te maken krijgen met de maatregelen om dit aan te pakken, zijn vaak dezelfde mensen – en vaak zijn dat juist degenen die het minste zeggenschap hebben over de uitkomst. Het gaat onder meer om kleine boeren en vissers, werknemers in sectoren die een transitie moeten doormaken, huishoudens met een laag inkomen die als eerste de veranderingen in voedsel- en energieprijzen zullen voelen, en inheemse volkeren en lokale gemeenschappen die veel van 's werelds meest biodiverse land- en watergebieden beheren.

Deze gemeenschappen zijn geen belanghebbenden die pas aan het einde van een proces geraadpleegd moeten worden. Zij zijn van cruciaal belang voor het al dan niet slagen van het proces. Bewijs uit de hele wereld is duidelijk: natuurbeschermingsresultaten zijn groter wanneer inheemse volkeren en lokale gemeenschappen wettelijke erkenning van hun rechten hebben en daadwerkelijke zeggenschap over de land- en watergebieden die zij beheren. Bosverlies is aanzienlijk lager in door inheemse volkeren beheerde gebieden. Visserijbestanden herstellen sneller wanneer lokale vissersgemeenschappen helpen bij het opstellen en handhaven van beschermingsmaatregelen. Door de mensen die dagelijks afhankelijk zijn van land en water te betrekken bij beslissingen, ontstaat draagvlak voor blijvende verandering.

Dezelfde logica geldt voor de bredere transformatie. Werknemers van wie levensonderhoud afhankelijk is van fossiele brandstoffen hebben behoefte aan concrete trajecten naar nieuw werk, met omscholing, sociale bescherming en investeringen in de getroffen regio's, in plaats van abstracte beloften. Boeren die overschakelen op natuurpositieve werkwijzen moeten toegang krijgen tot financiering, technische ondersteuning en markten die hun producten afnemen. Rijke landen met een grote consumptievoetafdruk moeten verantwoordelijkheid nemen voor de milieuschade die hun consumptie veroorzaakt in de landen waaruit ze importeren, en niet alleen voor wat er binnen hun eigen grenzen gebeurt. En de voordelen van nieuwe industrieën, banen en investeringen moeten terechtkomen bij de plaatsen en mensen die het meest worden blootgesteld aan de kosten van de verandering.

Wanneer de voordelen van transitie vooral bij de top terechtkomen en de kosten bij de onderkant, stort de steun voor verandering in. De mensen die worden uitgesloten, verdedigen uiteindelijk vaak juist de systemen die we achter ons moeten laten. Eerlijkheid bij dit werk bepaalt of een transformatie op de lange termijn standhoudt of onder druk uit elkaar valt.

EEN MAATSCHAPPIJ BREDE AANPAK, VERANKERD IN 2030

In 2022 hebben bijna alle landen ter wereld ingestemd met een gezamenlijk plan om het verlies aan biodiversiteit tegen 2030 een halt toe te roepen en om te buigen, op weg naar een wereld die in 2050 in harmonie met de natuur leeft. Dat plan is het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework, de meest gecoördineerde verplichting aan de natuur die ooit door een generatie is gedaan. Het bevat duidelijke doelstellingen en biedt een kader voor samenwerking, maar de maatregelen die in het kader daarvan worden genomen, zijn nog niet van een omvang die nodig is om de beloften waar te maken. Er moeten drie dingen veranderen.

Ten eerste moeten landen toezeggingen doen die in verhouding staan tot de omvang van hun daadwerkelijke internationale impact, en niet alleen tot wat politiek gezien nationaal goed uitkomt. Een land waarvan de consumptie ontbossing, wateruitputting of verlies van soorten in andere delen van de wereld veroorzaakt, moet verantwoordelijkheid nemen voor die gevolgen. Een land dat een deel van 's werelds rijkste biodiversiteit bezit, heeft financiering en steun nodig die recht doen aan de mondiale waarde van wat het beheert.

Ten tweede moeten overheden de instrumenten inzetten die alleen zij tot hun beschikking hebben om daarmee de omstandigheden te scheppen waarin positieve omslagpunten mogelijk worden. De meeste actoren in de economie kunnen het vereiste tempo niet bijhouden zonder de zekerheid die de overheid biedt. De financiële sector is hiervan een duidelijk voorbeeld. Een bank die uit eigen beweging besluit te stoppen met het financieren van activiteiten die schadelijk zijn voor de natuur, verliest marktaandeel aan concurrenten die dat niet doen, en deze 'first-mover-penalty' zorgt ervoor dat de hele sector vastzit aan het financieren van de status quo. Wanneer overheden, centrale banken en financiële toezichthouders alle instellingen verplichten om te beoordelen en openbaar

te maken hoe hun kredietverlening en investeringen de natuur en het klimaat beïnvloeden, verdwijnt deze 'penalty' en kan kapitaal op grote schaal gaan stromen naar duurzame activiteiten. Dezelfde logica geldt voor energie en voedsel, waar subsidiehervorming, verplichte openbaarmaking, overheidsopdrachten, belastingbeleid en duidelijke langetermijnregelgeving de instrumenten zijn waarmee overheden een voorbereidende fase omzetten in versnelling. Zonder deze maatregelen kunnen zelfs de meest toegewijde bedrijven, investeerders en gemeenschappen niet snel genoeg handelen.

Overheden kunnen transformatie niet in hun eentje tot stand brengen. Een maatschappij brede aanpak houdt in dat iedereen die invloed kan uitoefenen op de uitkomsten, zijn of haar mogelijkheden benut. Bedrijven passen hun productie aan. Investeerders kiezen andere bestemmingen voor hun investeringen. Decentrale overheden geven vorm aan de steden en regio's waar de meeste mensen wonen. Maatschappelijke organisaties pleiten voor verandering, houden instellingen verantwoordelijk en creëren draagvlak bij het publiek voor verandering. Inheemse volkeren en lokale gemeenschappen oefenen gezag uit over de gronden en wateren die zij beheren. De meest duurzame vooruitgang komt voort uit coalities die deze bijdragen ook in moeilijke tijden bij elkaar houden.

Niet elke maatregel zal via elke nationale regering tot stand komen, en sommige maatregelen kunnen niet wachten op multilaterale overeenstemming. Enkele van de meest ingrijpende vorderingen komen nu voort uit coalities van landen die gezamenlijk optreden, daar waar mondiale processen te traag verlopen om aan de urgentie te voldoen. De Tropical Forest Forever Facility, die Brazilië, de Democratische Republiek Congo en Indonesië samenbrengt met Europese partners om jaarlijkse compensatie te bieden voor het in stand houden van bossen, is zo'n initiatief. De bijeenkomst in Santa Marta van landen die zich inzetten voor de overgang weg van fossiele

brandstoffen is een ander voorbeeld. Deze coalities vormen een aanvulling op het Global Biodiversity Framework in plaats van het te vervangen. Ze stellen toegewijde regeringen in staat om het tempo aan te houden dat de wetenschap vereist, terwijl bredere processen hun achterstand inhalen.

Ten derde moet de voortgang onafhankelijk en eerlijk worden bijgehouden. Zonder een duidelijke en geloofwaardige manier om te zien wat landen en andere actoren daadwerkelijk doen, wat werkt en waar het vastloopt, raken toezeggingen op de achtergrond, neemt het momentum af en gaat de kans om te leren en bij te sturen verloren.



Enkele van de meest ingrijpende vorderingen komen momenteel van coalities van landen die gezamenlijk optreden op gebieden waar mondiale processen te traag verlopen om aan de urgentie te voldoen.



DE URGENTIE VAN 2030

De informatie, technologie, financiering en het beleidskader die nodig zijn om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen en om te buigen, zijn beschikbaar, en in grote delen van de wereld is men al in actie gekomen. Wat ontbreekt, is tijd. De doelstellingen die in de ‘Global Biodiversity Framework’ zijn overeengekomen, zijn gekoppeld aan 2030, het jaar waarin de wereld zich ertoe heeft gecommitteerd om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen en om te buigen, en substantiële vooruitgang te boeken bij het transformeren van de systemen die dit verlies veroorzaken. Op het gebied van energie is al een positief omslagpunt gepasseerd en bevinden we ons in de versnellingsfase. Maar voedsel en financiën bevinden zich nog in de voorbereidingsfase en moeten binnen dit decennium hun eigen omslagpunten bereiken, willen de doelstellingen voor 2030 binnen bereik blijven. Elk jaar dat de voorbereidingsfase voortduurt zonder dat er een omslagpunt wordt bereikt, is een jaar minder tijd die beschikbaar is om de veranderingen te verspreiden, te stabiliseren en te beginnen met het herstel van wat al verloren is gegaan.

Het triggeren van die omslagpunten is de centrale taak voor de komende jaren, en de maatregelen die daarvoor nodig zijn, zijn bekend. Deze omvatten onder meer het herbestemmen van subsidies die momenteel milieuschade in de hand werken; financiële instellingen verplichten om openbaar te maken hoe hun activiteiten de natuur beïnvloeden; het gebruik van overheidsinkopen om te zorgen voor een vaste/stabiele vraag naar voedsel dat op een manier wordt geproduceerd die ecosystemen beschermt; het afgeven van beleidssignalen die sterk genoeg zijn om bedrijven en investeerders de zekerheid te geven om te investeren; het uitbreiden van coalities van landen die bereid zijn om alvast actie te ondernemen, nog voordat er een bredere overeenkomst is bereikt; en het geven van daadwerkelijke zeggenschap aan inheemse volkeren en lokale gemeenschappen bij het vormgeven van het

werk. Geen van deze hefboomen is op zichzelf voldoende. Als ze echter doelgericht en gecoördineerd worden ingezet, kunnen ze de economische, politieke en maatschappelijke aanvaardbaarheid van de systemen die we moeten transformeren zodanig veranderen dat de verandering zich snel genoeg doorzet om zichzelf vóór 2030 te versterken.

Het werk zal niet in een rechte lijn verlopen. Er zullen tegenslagen zijn, periodes waarin de resultaten te klein lijken voor de omvang van wat er nodig is, en momenten waarop de mensen die het werk doen zich uitgeput voelen. Maar dit alles betekent niet dat de inspanning faalt. Wat bepaalt of we slagen, is of genoeg mensen, instellingen en landen lang genoeg samen betrokken blijven bij het natuurbeschermingswerk, zodat de verandering zichzelf in stand kan houden.

De toename van het aantal soorten en het herstel dat in dit rapport wordt beschreven, vond plaats doordat mensen zich inzetten voor resultaten die ze niet konden garanderen, vaak voor resultaten die ze zelf niet meer zouden meemaken. De transformaties die nu nodig zijn op het gebied van energie, voedsel en financiën vragen hetzelfde van ons, op veel grotere schaal en met veel minder tijd. De periode waarin een andere toekomst nog mogelijk is, wordt steeds korter, maar blijft open. We beschikken over geloofwaardige routes naar oplossingen, het vermogen om te handelen en een doel dat de moeite waard is. Wat 2030 van ons vraagt, is dat we daar gebruik van maken.





VAN 3200 NAAR 5500 TIJGERS WERELDWIJD

Stroperij en ontbossing dreven hen naar de rand van de afgrond. Om de tijger te redden, liet WWF zijn stem horen. Als drijvende kracht zorgden we ervoor dat de 12 tijgerlanden in beweging kwamen. Samen beschermen we deze iconische katten en met resultaat! Vandaag leven er weer zo'n 5.500 tijgers in het wild. De eerste stijging sinds 100 jaar.

**Wil je ook helpen het leefgebied van tijgers veilig te houden?
Support de comeback van de tijger. Word donateur op:**



WWF.NL/TIJGER



SUPPORT DE COMEBACK



SUPPORT DE COMEBACK



SUPPORT DE

HELP DE NATUUR WEER WINNEN OP WWF.NL

HELP DE NATUUR WEER WINNEN OP WWF.NL

HELP DE NATUUR WEER WINNEN OP WWF.NL

HELP